

งานพัฒนาที่ดินในเขตพื้นที่เฉพาะ

โครงการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้

1. สภาพทั่วไปของพื้นที่

มีพื้นที่ประมาณ 2.1 ล้านไร่ สภาพภูมิประเทศเป็นแอ่งกระทะขนาดใหญ่ รอบ ๆ ขอบเขตจะเป็นพื้นที่สูงและค่อย ๆ ลาดต่ำลงสุดตอนกลางของพื้นที่ โดยครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดลักษณะพื้นที่ทอดวางไปตามลำน้ำมูล โดยความยาวสุดของพื้นที่วัดได้ประมาณ 150 กิโลเมตร และส่วนกว้างสุดประมาณ 50 กิโลเมตร มีแม่น้ำสำคัญหลายสาย ดังนี้

- แม่น้ำมูล : อยู่ทางทิศใต้ของทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นแนวเส้นเขตตลอดจนความยาวของพื้นที่
- ลำพังซุ : อยู่ทางทิศตะวันตก เป็นเส้นแนวเขต
- ลำพลับพลา : อยู่ตอนกลางของทุ่งกุลาร้องไห้
- ลำเสียวใหญ่ : ต้นกำเนิดจากอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามผ่านตอนบนของทุ่งกุลาร้องไห้
- ลำเสียวน้อย : อยู่ทางตอนเหนือของทุ่งกุลาร้องไห้ ไหลมาบรรจบกับลำเสียวใหญ่
- ลำเตาใหญ่ : มาจากทางตะวันตกของทุ่งกุลาร้องไห้ ไหลมาบรรจบกับลำเสียวใหญ่

พื้นที่ของทุ่งกุลาร้องไห้แยกได้ตามตาราง ดังนี้คือ
ตารางที่ 1 แสดงพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้

จังหวัด	อำเภอ	พื้นที่	
		ไร่	%
ร้อยเอ็ด	เกษตรวิสัย สุวรรณภูมิ ปทุมรัตต์ โพนทราย	986,807	46.8

สุรินทร์	ท่าตูม ชุมพลบุรี	575,993	27.3
ศรีสะเกษ	ราชสีไศล กิ่ง อ. ศีลาลาด	287,000	13.6
มหาสารคาม	พยัคฆภูมิพิสัย	193,890	9.2
ยโสธร	มหาชนะชัย ค้อวัง	64,000	3.1
รวม		2,107,690	100.00

2. สภาพปัญหาในอดีต

ในอดีต ปัญหาพื้นฐานของทุ่งกุลาร่องไห้มีระดับที่ค่อนข้างรุนแรง ผลผลิตทางการเกษตรค่อนข้างต่ำ เนื่องจากดินส่วนใหญ่เป็นดินทรายจัด ขาดธาตุอาหาร มีคุณสมบัติเป็นกรดในบางพื้นที่ มีการแพร่กระจายของดินเค็ม ฐานการผลิตแคบ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาอย่างเดียว ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเนื่องจากฝนทิ้งช่วงและปัญหาน้ำท่วมในช่วงต้นและช่วงปลายฤดูทำนา ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ คุณภาพไม่ดี ทำให้ผลผลิตปศุสัตว์ต่ำ นอกจากนี้ เกษตรกรยังขาดแรงจูงใจ ในการปรับปรุงบำรุงดินและใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตเพราะไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน มีการบุกรุกทำลายป่า ทำให้ขาดความสมดุลทางด้านนิเวศวิทยา เร่งอัตราการแพร่กระจายดินเค็มขาดเส้นทางคมนาคมที่ใช้ได้ทุกฤดูกาล โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนเนื่องจากปัญหาน้ำท่วม นอกจากนี้ยังมีปัญหาการเพิ่มของประชากรอยู่ในอัตราสูง

3. ความเป็นมาของโครงการ

3.1 รัฐบาลได้เข้ามาพัฒนาทุ่งกุลาร่องไห้ ตั้งแต่ปี 2514 โดยในขั้นแรกกรมพัฒนาที่ดิน ได้เข้าดำเนินการสำรวจ ดินและวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรม ในพื้นที่ 2.1 ล้านไร่ และผลจากการสำรวจนี้ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีรับหลักการในโครงการพัฒนาทุ่งกุลาร่องไห้ และคณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการตามที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2519

3.2 วันที่ 17 มีนาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการจัด ตั้งศูนย์พัฒนาทุ่งกุลาร่องไห้ ภายในวงเงิน 1 ล้านบาท

3.3 วันที่ 15 สิงหาคม 2521 คณะรัฐมนตรี อนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาทุ่งกุลาร่องไห้ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน

3.4 วันที่ 9 ตุลาคม 2521 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาทุ่งกุลาร่องไห้ เพื่อทำหน้าที่ยกร่างแผนแม่บทโครงการพัฒนาทุ่งกุลาร่องไห้

3.5 วันที่ 9 ตุลาคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการแผนแม่บทโครงการพัฒนาทุ่งกุลาร่องไห้ 3.6 ปีงบประมาณ 2524 โครงการพัฒนาทุ่งกุลาร่องไห้ เริ่มดำเนินการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยมีงบประมาณเป็นของตนเอง

4. วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น ส่วนวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานประกอบด้วย

4.1 เพื่อจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำกินและปรับปรุงหรือกระจายสิทธิการถือครองที่ดินตลอดจนการจัดตั้งระบบสหกรณ์ เพื่อรองรับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

4.2 เพื่อป้องกันอุทกภัย 4.3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้เกษตรกรมีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น

5. สรุปผลการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ (2524 – 2546)

สรุปผลการพัฒนาจำแนกตามแผนการพัฒนา ปีงบประมาณ 2524 - 2546 แบ่งการพัฒนาออกเป็น 4 แผนงาน คือ

1. แผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ
2. แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
3. แผนปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต
4. แผนพัฒนาคุณภาพชีวิต